MAGISTRÁT MĚSTA FRÝDKU-MÍSTKU
Radniční 1148, 738 01 Frýdek-Místek

Dle rozdělovníku

Odbor územního rozvoje a stavebního řádu
pracoviště Radniční 1148, Frýdek

Váš dopis značka: MMFM 155651/2019
Ze dne: 09.10.2019
Číslo jednací: MMFM 164422/2019
Spisová značka: MMFM_S 18867/2019/OÚRaSŘ/MaZi
Vyřizuje: Mgr. Zita Matejovičová
Telefon: 558 609 280
E-mail: matejovicova.zita@frydekmistek.cz
Datum: 24.10.2019

MAGISTRÁT MĚSTA FRÝDKU - MÍSTKU
Došlo: 24 -10- 2019
Č. j.
Příl. Poč. lis.
Č.dop.
Zprac.
Ukl. ZP

ROZHODNUTÍ

Magistrát města Frýdku-Místku, odbor územního rozvoje a stavebního řádu, oddělení územního rozvoje (dále jen „správní orgán"), jako příslušný orgán státní památkové péče podle ustanovení § 29 zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o státní památkové péči") a podle ustanovení § 10 a § 11 odst. 1 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správní řád"), obdržel dne 9. 10. 2019 pod č. j. MMFM 155651/2019 žádost žadatele, kterým je **statutární město Frýdek-Místek, IČ 00296643, adresa sídla Radniční 1148, 738 01 Frýdek-Místek** (dále jen „žadatel"), o závazné stanovisko ve věci **„restaurování sousoší Ukřižovaného, filiální kostel sv. Jošta s areálem Komenského sadů, obec Frýdek-Místek"** (dále jen „objekt"), na pozemku **parc. č. 2941, k. ú. Frýdek**.

Objekt je nemovitou kulturní památkou evidovanou v Ústředním seznamu kulturních památek ČR pod r. č. 15640/8-757, nachází se současně v Městské památkové zóně Frýdek, prohlášené Vyhláškou MK ČR číslo 476/1992 Sb., ze dne 10. září 1992.

Vlastníkem objektu je statutární město Frýdek-Místek, IČ 00296643, adresa sídla Radniční 1148, 738 01 Frýdek-Místek.

Po písemném vyjádření Národního památkového ústavu, odborné organizace, č. j. NPÚ-381/80005/2019 ze dne 17. 10. 2019 vydává státní orgán památkové péče dle ustanovení **§ 14 odst. 1 v souladu s § 14 odst. 3 zákona o státní památkové péči a podle § 67 správního řádu toto**

závazné stanovisko.

Provedení navrhovaných prací v rozsahu předložené žádosti a předložené dokumentace

je z hlediska zájmů státní památkové péče

přípustné při dodržení následujících podmínek:

1. Po výběru realizátora restaurování bude předložen nový restaurátorský záměr, řešící konkrétní defekty sousoší a míru doplnění modelace. Tento restaurátorský záměr bude přeložen správnímu orgánu a bude sloužit jako podklad pro vydání nového závazného stanoviska (rozhodnutí).

Účastníkem řízení dle ust. § 27 odst. 1 správního řádu je:
statutární město Frýdek-Místek, IČ 00296643, adresa sídla Radniční 1148, 738 01 Frýdek-Místek

Odůvodnění

Podle ustanovení § 14 odst. 1 zákona o státní památkové péči byla dne 9. 10. 2019 podána oprávněnou osobou žádost o vydání závazného stanoviska k návrhu na provedení „restaurování sousoší Ukřižovaného, filiální kostel sv. Jošta s areálem Komenského sadů, obec Frýdek-Místek", na pozemku parc. č. 2941, k. ú. Frýdek.

Žádost obsahuje následující doklady a podklady:
- výpis z katastru nemovitostí
- restaurátorský záměr – Kamenné sousoší Ukřižovaného (Malé Kalvárie) v Komenského sadech ve Frýdku – Místku, který vypracoval Martin Bocek dne 30. 9. 2019

Podkladem pro vydání závazného stanoviska správního orgánu je:
- výše uvedená žádost žadatele o vydání závazného stanoviska ze dne 9. 10. 2019 pod č. j. MMFM 155651/2019;
- vyjádření Národního památkového ústavu, odborné organizace, č. j. NPÚ-381/80005/2019 ze dne 17. 10. 2019.

Objekt je nemovitou kulturní památkou evidovanou v Ústředním seznamu kulturních památek ČR pod r. č. 15640/8-757, nachází se současně v Městské památkové zóně Frýdek, prohlášené Vyhláškou MK ČR číslo 476/1992 Sb., ze dne 10. září 1992.

Popis kulturní památky

Cenné kamenosochařské dílo ze dvou barokních etap. Sochy Panny Marie a sv. Jana pochází již z roku 1729 a mladší kříž pochází až z let po roce 1750. Skulptury vhodně doplňují prostředí parku Komenského sadů s přilehlým kostelem sv. Jošta.

Technický stav objektu

V restaurátorské záměru je podrobně popsán stav sousoší:
Vlivem povětrnostních vlivů, především kyselých dešťů a prudkého střídání teplot dochází k povrchovému narušení struktury kamene a k jeho pozvolnému vydrolování a vyplavování modelační hmoty. Jako závažné se jeví zasažení povrchu biologickým činitelem a ulpělými prachovými depozity, z čehož pramení permanentní provlhčení kamene s následnou postupnou rozsáhlou erozí pojiva kamenného materiálu. Povrch je výrazně kontaminován zejména mechy a zelenými řasami, které v kameni prodlužují retenci vlhkosti a způsobují tak fyzikální a chemickou korozi. V místech dešťových stínů jsou povrchy rozsáhle pokryty zčernalými síranovými krustami. Vyskytují se zde i nevhodné vyžilé vysprávky z přechozích zásahů a vydrolené spáry. V rámci mechanického procesu zvětrávání lokálně dochází ve strukturálně oslabených místech k tvorbě trhlin a prasklin v kamení. Vysoký podíl na korozivním procesu kamene nese uzavření difuzních spár kamene zatavenými zčernalými krustami. Kondenzací vodních par pod uzavřeným povrchem a působením střídání klimatických podmínek mělo za následek silné narušení pojivových složek kamene a s ním související uvolňování narušených vrstev. Vlivem negativního působení stékající vody došlo k vyplavování pojivové složky kamenného materiálu a následně k jeho drolení a tvorbě dutin.
Restaurování sousoší proběhlo v roce 1971 a 2004.

Chráněné památkové hodnoty

S ohledem na současný stupeň poznání historického vývoje předmětné kulturní památky lze konstatovat, že k památkovým hodnotám sousoší Ukřižování patří především hmota, dispozice umístění, materiálový detail, prostředí a autenticita kulturní památky. Předmětem památkové ochrany je sousoší jakožto součást celku skupiny soch v okolí kostela sv. Jošta. Hodnotou rozumíme všechny jeho původní i doplněné prvky z kamene v materiálovém, tvarovém i výtvarném řešení včetně stop po opracování a patinu.

Popis navrhovaných prací

Restaurátorský záměr konstatuje: *... s ohledem na dochovaný stav sakrální památky, její kulturně-historický význam, lokalizaci a prezentaci je doporučeno provést komplexní restaurátorský zásah. Ten by měl uvést celek díla do takového stavu, aby byla zajištěna jeho další existence a dobře odolával všem vnějším činitelům.*
Cílem zásahu je tedy obnovit význam díla, dát mu možnost znovu fungovat v rámci svého určení při zachování a respektování jeho autentických hodnot.
Před započetím restaurátorských prací bude proveden detailní restaurátorský průzkum s odběrem vzorků pro chemickofyzikální rozbor. Průzkum bude zaměřen především na vizuální rozbor s podrobnou fotodokumentací.
Pro optimální průběh jednotlivých restaurátorských kroků budou po zjištění stavu kamene a zbytků povrchových úprav odzkoušeny různé typy konzervačních materiálů a restaurátorských postupů.
Následně budou vybrány nejvhodnější prostředky pro daný materiál. Zkoušky budou zejména zaměřeny na postupy čištění, snímání zčernalých síranových krust a snímání oxidu železa z hloubky porézního materiálu...

Technologie restaurátorských prací:
Postup čištění povrchu
Cílem čištění povrchu kamene je snímání a eliminace ulpělých prachových depozitů a mikrovegetace, které mají nepříznivý vliv na chemicko-fyzikální vlastnosti kamenného materiálu.
Čištění povrchu kamene probíhá za předpokladu, že nedojde k poškození originální povrchové hmoty památky. Cílem čištění není absolutní dočištění památky, ale pouze snímání od rušivých nečistot, mikrovegetace a kámen ohrožujících zčernalých krust (převážně v místech dešťových stínů), uzavírajících difúzní póry porézního kamene a s tím související degradační proces pojivých složek kamene. Současně jsou ponechány drobné defekty, jako přirozený stav stárnutí památky.
Čištění památky probíhá ve třech krocích:
Silně znečištěné povrchy kamene budou v první fázi očištěny tlakovou vodou s regulací tlaku na trysce. V této první fázi bude povrch kamene očištěn od nepříznivě působící mikrovegetace (mechů, zrněnek a usazených zčernalých prachových depozitů) (Akemi antigen + preventivní biocidní prostředek Porosan).
Dalším krokem bude naměkčení zčernalých síranových krust pomocí zábalů a následné mechanické snímání (měkké kartáče, skalpely). Oxid železa ulpělý v hloubce kamenného materiálu bude rovněž snímán pomocí buničiny hydrogenuhličitanu amonného a destilované vody. Dále pak bude odstraněno či potlačeno znečištění vpitými prachovými nečistotami a rezidui zbytků tmavých síranových krust ve struktuře materiálu rušící celkové estetické vyznění díla s jeho detaily. Dočištění povrchu bude prováděno metodou rotačního mikrotryskání pomocí velmi šetrných abraziv – jemně mletých korundů. Tato metoda umožní velmi citlivé dočištění povrchu kamene bez jakéhokoliv nežádoucího poškození. Finálně jsou snímány dožívající druhotné vysprávky a uvolněné výplně spár.

Postup neutralizace povrchu kamene
Na povrchu kamenných architektonických článků bude provedena neutralizace destilovanou vodou, pomocí oplachu a zábalu do buničiny. Tento postup zmírní koncentraci povrchových solí a eliminuje další migraci. Tyto zábaly jsou prováděny především v místech, kde dochází k vysrážení solí u povrchu a rovněž v místech očištěných od zčernalých síranových krust. Závěrem jsou povrchy kamene neutralizovány slabým roztokem vápenné vody, která zmírní kyselé prostředí v porézním materiálu a zamezuje tvorbě krust.

Postup konsolidace kamenného materiálu

Konsolidace (zpevnění) kamene probíhá v závislosti na klimatických podmínkách. Postup konsolidace probíhá za předpokladu řádného dočištění a prosušení povrchu kamene a následných klimatických podmínek (nežádoucí je především vlhkost v časovém rozmezí 5hod po aplikaci). Očištěné povrchy korozí narušeného kamene budou konsolidovány zpevňovacím prostředkem na bázi esteru kyseliny křemičité a to opakovaně do plného nasycení kamenné hmoty. Ke konsolidaci bude použito prostředků s postupně se zvyšující koncentrací (podle množství vylučovaného gelu). Bude použito kvalitních, v praxi prověřených prostředků firmy Remmers. Stěžejním krokem bude konsolidace trhlin a prasklin, kde bude zpevňovací prostředek injektován do hloubky trhliny kamenného materiálu. Trhliny a praskliny ve hmotě kamene budou tlakově injektovány zahuštěnou směsí akrylátové pryskyřice s minerálními plnivy a anorganickými plnivy. Touto směsí jsou injektovány veškeré trhliny.

Postup doplnění poškozených a chybějících částí
Zpevněné povrchy kamene, budou v místech velkého úbytku hmoty modelací armovány kotvami z titannerezové oceli. Velikost a síla kotev závisí na rozsahu poškození. Tyto armatury jsou kotveny do hmoty kamene pomocí epoxidové pryskyřice. Umělý kamenný materiál je nanášen na poškozená místa. Po vyzrání jsou doplňována místa (plochy, hrany, rohy modelace) povrchově retušovaná do požadovaného tvaru a struktury. Doplnění bude prováděno v umělém kamenném materiálu respektujícím strukturu, složení a barevnost originálu kamene. Všechny směsi umělého kamenného materiálu budou ještě lokálně přibarvovány anorganickými, na světle stálými pigmenty podle okolní barevnosti. Cílem bude co nejvěrohodnější zapojení doplňku k originálu kamene v daném místě tak, aby již nemusel být výrazněji patinován. Nanesené doplňky budou po nanesení a vytvrdnutí povrchově opracovány do požadovaného tvaru a struktury. Menší opotřebení vzniklé působením času a tvořící jistou patinu bude ponecháno nedoplněno, jako přirozená součást stárnutí památky. Pro tmel budou použity potřebné frakce křemitých písků, v hmotě bude tmel plně probarven na světle stálými anorganickými práškovými pigmenty. Umělý kámen bude tvořen minerální směsí s regulovatelnou tvrdostí a dalšími vlastnostmi nepoškozující originální hmotu podkladu.
Hloubkové narušující trhliny v kamenných modelacích jsou kotveny silnějšími kotvami z titanzinkové oceli, které jsou zapuštěny do hloubky kamene pokud možno tak, aby nebyly znatelné a esteticky nenarušovaly povrch památky. Umělým kamenem budou doplněna místa s velkým úbytkem hmoty, stržené profilační a modelační prvky, trhliny, místa stržených druhotně doplněných dožívajících tmelů a výplně spár. Pro doplnění umělým kamenem bude namíchán tmel, který se strukturou a barevností přizpůsobí povaze a charakteru původního kamenného materiálu. Pro tmel budou použity potřebné frakce křemitých písků, v hmotě bude tmel plně probarven na světle stálými anorganickými práškovými pigmenty. Umělý kámen bude tvořen minerální směsí s regulovatelnou tvrdostí a dalšími vlastnostmi nepoškozující originální hmotu podkladu. Drobné defekty vzniklé působení času a používání, budou ponechány jako přirozená součást památky.
Místa s nejrozsáhlejším úbytkem hmoty kamene budou vyspravena formou vyvložkování novým kamenným materiálem.

Postup barevného sjednocení
V první fázi budou lokálně barevně přizpůsobena místa doplněná umělým kamenem a následně pak místa, jež rušila estetické vnímání díla. Nejedná se o plošné přetření památky hustým sjednocujícím nátěrem, ale o lokální lazurní retuše, nanášené s postupným zjemňováním subtilní barevnou vrstvou. Součástí barevného sjednocení je i vytažení kontur písma v tmavším přirozeném odstínu. Konkrétní odstín barevnosti bude konzultován se zástupci NPÚ v Ostravě, a investorem.

Závěrečné povrchové úpravy
Závěrečná povrchová úprava proběhne po dokončení všech etap restaurátorského zásahu včetně dodržení technologických pauz. Povrchy kamene budou do nasycení napuštěny organokřemičitým hydrofobizačním prostředkem, který po určitou dobu chrání povrchy kamene před působením vody na povrch díla a pronikáním vlhkosti do hmoty kamene, zároveň omezí napadení povrchu kamene bioflórou.

Ve smyslu ustanovení § 14 odst. 6 památkového zákona bylo ve věci vydáno písemné vyjádření NPÚ pod č. jednacím NPÚ-381/80005/2019 ze dne 17. 10. 2019, doručené dne 22. 10. 2019, v němž tato odborná organizace posuzuje navrhované práce dle zmíněné žádosti následovně: *„Národní památkový ústav na základě prostudování předložených podkladů a znalosti situace konstatuje, že zamýšlené práce budou v souladu se zájmem ochrany výše uvedených kulturně historických hodnot za těchto podmínek:"* (viz výroková část závazného stanoviska)

Žadateli byla v souladu s ustanovením § 36 odst. 3 správního řádu před vydáním závazného stanoviska ve věci dána možnost vyjádřit se k podkladům závazného stanoviska (vyjádření NPÚ č. j. NPÚ-381/80005/2019). Žadatel se dne 23. 10. 2019 vzdal lhůty na seznámení s podklady.

Správní orgán se ztotožnil s názorem NPÚ, vlastník předmětné kulturní památky byl v rámci seznámení s podklady před vydáním rozhodnutí (dle § 36 odst. 3 správního řádu) s odborným vyjádřením NPÚ detailně seznámen. Předložený návrh restaurování je výsledkem dobře provedeného průzkumu.

K podmínkám výroku závazného stanoviska

Ad 1. Každý z restaurátorů volí jinou míru doplnění a materiálů, z toho důvodu je nutné přistupovat ke každému záměru individuálně a posoudit, zda je navržená míra doplnění, čištění či patinace úměrná stavu a povaze sochařského díla.

Toto závazné stanovisko bylo vydáno v souladu s veřejným zájmem, kterým je ochrana památkových hodnot.

Stav objektu je orgánu státní památkové péče znám z úřední činnosti.

Správní orgán zhodnotil veškeré podklady jednotlivě, zároveň posoudil jak žádost, tak vyjádření NPÚ a rozhodl tak, jak je uvedeno ve výroku tohoto závazného stanoviska.

Upozornění NPÚ

Upozorňujeme, že obnovu i jakýkoliv zásah do materie kulturních památek, které jsou díly výtvarných umění nebo uměleckořemeslnými pracemi, může dle ustanovení § 14 odst. 8 zákona 20/1987 Sb., o státní památkové péči, provádět pouze restaurátor s příslušným povolením MK ČR, v tomto případě minimálně v rozsahu restaurování sochařských nepolychromovaných děl z kamene.

Poučení

Proti tomuto rozhodnutí lze dle § 81 a následujících správního řádu podat ke Krajskému úřadu Moravskoslezského kraje se sídlem v Ostravě odvolání do 15 dnů ode dne jeho oznámení, podáním učiněným u Magistrátu města Frýdku-Místku, odboru ÚRaSŘ, Radniční 1148, Frýdek-Místek (§ 86 odst. 1 správního řádu).

Odvolání musí mít náležitost dle § 37 odst. 2 správního řádu a musí obsahovat údaje o tom, proti kterému rozhodnutí směřuje, v jakém rozsahu ho napadá a v čem je spatřován rozpor s právními předpisy nebo nesprávnost rozhodnutí nebo řízení, jež mu předcházelo. Odvolání jen proti odůvodnění je dle § 82 odst. 1 správního řádu nepřípustné. Odvolání se podává v takovém počtu stejnopisů, aby jeden stejnopis zůstal správnímu orgánu a aby každý účastník dostal jeden stejnopis.

MAGISTRÁT MĚSTA FRÝDKU - MÍSTKU

Mgr. Zita Matejovičová
referent památkové péče
oddělení územního rozvoje

Rozdělovník
statutární město Frýdek-Místek, Radniční 1148, 738 01 Frýdek-Místek, prostřednictvím Magistrátu města Frýdku-Místku, Odboru školství, kultury, mládeže a tělovýchovy, Radniční 1148, 738 22 Frýdek-Místek

Na vědomí
Národní památkový ústav, územní odborné pracoviště v Ostravě, ul. Odboje 1941/1
702 00 Ostrava – Moravská Ostrava, IDDS: 2cy8h6t